

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 09 0 K 001445 14 Kž 4
Sarajevo, 06.05.2015. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Marić Slavka kao predsjednika vijeća, Gogala Zorice, Mujanović Ismete, Lukes Dinke i Rizvić Amire kao članova vijeća, uz sudjelovanje Roić Živane kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Č.E., zbog krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. prezetog Krivičnog zakona SFRJ, odlučujući o žalbi branitelja optuženog Č.E., protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 001445 12 K 2 od 07.11.2013. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 06.05.2015.godine, u prisustvu federalnog tužitelja Mišković Vlade, optuženog Č.E. i njegovog branitelja D.N., advokata iz S., donio je

RJEŠENJE

Žalba branitelja optuženog Č.E. se djelimično uvažava, pa se ukida presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 001445 12 K 2 od 07.11.2013. godine i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

OBRAZLOŽENJE

Presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 001445 12 K 2 od 07.11.2013. godine, oglašen je krivim optuženi Č.E. (u daljem tekstu: optuženi) zbog, kako je navedeno i uzreci, krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz člana 142. prezetog Krivičnog zakona SFRJ (prezetog KZ SFRJ), počinjenog pod tačkama 1. i 2. izreke prvostepene presude. Međutim, i pored toga što je oglašen krivim za krivično djelo (a ne krivična djela) sud je, primijenjujući odredbe o odmjeravanju kazne za djela počinjena u sticaju optuženom, za „svako krivično djelo“ utvrdio pojedinačne kazne zatvora u trajanju od po tri godine, nakon čega mu je primjenom člana 48. stav 2. tačka 3. prezetog KZ SFRJ izrekao jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina i 6 (šest) mjeseci. Na osnovu člana 50. stav 1. prezetog KZ SFRJ, u izrečenu kaznu se optuženom ima uračunati vrijeme provedeno u pritvoru od 06.04.1996. godine do 06.08.1996. godine, te od 15.10.2009. godine do 09.05. 2012. godine. Na osnovu člana 101. stav 2. ranijeg Zakona o krivičnom postupku (ZKP) oštećeni M.M i P.B. se sa imovinskopravnim zahtjevom upućuju na parnicu, dok je na osnovu člana 91. stav 4. ZKP optuženi oslobođen naknade troškova krivičnog postupka.

Protiv prvostepene presude žalbu je izjavio branitelj optuženog, advokat D.N. iz S., zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o kazni. Branitelj u žalbi navodi razloge zbog kojih smatra da je prvostepeni sud pogriješio kada je donio pobijanu presudu, pa predlaže da se žalba uvaži prvostepena presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje ili da se pobijana presuda preinači tako da se optuženi oslobodi od optužbe.

Federalni tužitelj podneskom broj KTŽ-10/14 od 05.02.2014. godine predložio je da se žalba branitelja optuženog odbije kao neutemeljena i prvostupanjska presuda potvrdi.

Na sjednici vijeća ovog suda, koja je održana u smislu člana 365. ZKP, branitelj optuženog je izložio žalbu ostavši u cijelosti pri osnovima, navodima i prijedlozima iz podnesene žalbe. Optuženi je izjavio da prihvata navode svoga branitelja iznesene u žalbi i na sjednici vijeća. Federalni tužitelj je ostao kod navoda i prijedloga iz citiranog podneska od 05.02.2014. godine.

Ispitujući prvostepenu presudu u granicama žalbenih navoda i po službenoj dužnosti u smislu člana 370. stav 1. ZKP, ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Iz izreke pobijane presude proizilazi da je optuženi oglašen krivim što je za vrijeme rata u BiH, u vrijeme oružanog sukoba na području S.D. i V.M., između Hrvatskog vijeća obrane sa jedne i Armije R BiH sa druge strane, nakon što je postavljen za vodiča dijela jedinice za posebne namjene „M.“, kojim je zapovijedao I.R., učestvovao u napadu na selo S.D. i V.M., nezakonitom lišenju slobode, mučenju, nečovječnom postupanju i pljački imovine bošnjačkog stanovništva, postupajući protivno pravilima međunarodnog humanitarnog prava i to članu 3. stav 1. tačka a) i c), članu 27. i članu 33. IV Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata kao i članu 51. i 75. Prvog Dopunskog protokola uz tu konvenciju.

U tački 2. izreke pobijane presude optuženom Č.E. se de facto stavlja na teret da je dana 23.10.1993. godine kao pripadnik Prve bojne HVO V. zajedno sa drugim NN pripadnicima te postrojbe, koji su bili naoružani automatskim puškama i odjeveni u maskirne uniforme došao do kuće M.H., zatim, na način opisanim u izreci, naredili civilima bošnjačke nacionalnosti da izađu iz podruma te ih postrojili, nakon čega je optuženi prišao M.M., koja je držala svoje mld. sinove F. i M. za ruke, te je pitao gdje joj je muž i snažno je nogom obuvnom u vojničku čizmu udario u lice, tražeći da mu preda novac i nakit, prijeteći M.M. da će ubiti nju i njenog mld. sina M., što je ista učinila, te mu iz straha predala zlatni nakit koji je imala na sebi i to: ogrlicu, naušnice i veru. Dakle, iz navedenog proizilazi da je sud optuženog oglasio krivim i za pljačku imovine, konkretno navedenih zlatnih predmeta od oštećene M.M..

Pobijajući ovaj dio prvostepene presude branitelj u žalbi, pored ostalog, ističe da se na iskazu oštećene M.M., kao i svjedoka na koje se sud u presudi poziva, ne može temeljiti

ovakvo utvrđenje prvostepenog suda. U vezi sa ovim žalbenim prigovorom branitelj u žalbi navodi da je iskaz svjedokinje M.M. kontradiktoran i neuvjerljiv i kao takav nepouzdan dokaz za zaključak suda da je optuženi bio taj koji ju je udario i uzeo zlatni nakit. Pored toga, branitelj u prvom redu prigovora da je pogrešno utvrđenje suda da je optuženi tempore criminis uopće bio na mjestu događaja.

Ispitujući ove žalbene prigovore branitelja optuženog ovaj sud je utvrdio slijedeće:

Iz obrazloženje pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud dao jasne i konkretne razloge za svoje utvrđenje da je optuženi bio kritičnog dana na mjestu događaja u selu S.D. i to kao pripadnik navedene postrojbe, zajedno sa ostalim pripadnicima, i to naoružan automatskom puškom i obučen u maskirnu uniformu, pa su stoga žalbeni prigovori branitelja, da optuženi kritičnog dana nije bio u tom selu, a identične tvrdnje je iznosio i u završnoj riječi, neosnovani. Naime, sud je u presudi cijenio ove navode branitelja, pa je za drugačije utvrđenje u presudi dao konkretne razloge na stranama 42. i 43. obrazloženja, a s kojim razlozima se žalba ne bavi jer branitelj i u žalbi ponavlja iste argumente i dokaze koje je sud u vezi alibija optuženog cijenio i dao razloge zbog čega ih nije prihvatio.

Neosnovanim ovaj sud ocijenjuje i žalbeni prigovor branitelja da nije bilo uvjeta za vođenje ovog krivičnog postupka protiv optuženog iz razloga što je pravosnažnim rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu obustavljen krivični postupak protiv njega, a nakon što je Predsjedništvo R.BiH donijelo, dana 29.07.1996. godine, odluku o aboliciji Č.E..

Naime, ovaj sud kao osnovanim prihvata razloge date u obrazloženju pobijane presude na stranama 36. i 37. iz kojih proizilazi, da je povodom zahtjeva Kantonalnog tužilaštva Sarajevo od 21.02.2003. godine, rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu broj KV-50/03 (protiv kojeg se žalio isti branitelj optuženog, ali je njegova žalba rješenjem Vrhovnog suda F BiH broj Kž-363/03 od 05.08.2003. godine odbijena) pravosnažno dozvoljeno ponavljanje ovog krivičnog postupka. Dakle, s obzirom na navedeno suprotni žalbeni prigovori branitelja su neosnovani.

Međutim, ovaj sud nalazi, da prvostepeni sud nije dao razloge o odlučnim činjenicama odnosno da su dati razlozi u znatnoj mjeri protivriječni što dovodi u sumnju utvrđenje suda da je upravo optuženi bio taj koji je od M.M. opljačkao zlatni nakit – ogrlicu, naušnice i veru, i to na način kako je navedeno u izreci pobijane presude.

Naime, obrazlažući ovaj dio presude prvostepeni sud na stranama 41. i 42., pored ostalog, navodi da iz iskaza svjedoka M.M., M.F., K.S., L.K., L.Z. i L.F. proizilazi da je „upravo optuženi Č.E. osoba koja je udarila M.M., nakon čega joj je oduzeo ogrlicu i zlatni nakit“. Sud zatim daje rezime iskaza ovih svjedoka zaključivši da njihovi iskazi ničim nisu dovedeni u sumnju. Međutim, iskaze navedenih svjedoka sud ne cijeni u smislu odredbe člana 342. stav 2. ZKP F BiH. Citirana odredba izričito propisuje da je sud dužan savjesno ocijeniti svaki dokaz pojedinačno i u vezi s ostalim dokazima i na temelju takve ocjene izvesti zaključak je li neka činjenica dokazana. Tako, sud zanemaruje da je svjedokinja L.(N.)Z. izjavila da od predmetnog događaja ništa nije vidjela, a ni svjedokinja L.(S.) Z.,

koja je tada bila na licu mjesta, nije mogla ništa konkretno reći o radnjama optuženog. Čak nije jasno niti koji iskaz od ove dvije svjedokinje je prvostepeni sud imao u vidu s obzirom da je u presudi samo naveo njihova imena i prezimena, a koja su potpuno identična. Pored toga, svjedokinja L.K. je izjavila da nije sigurna niti da li je optuženi uopće učestvovao u događaju, odnosno bio prisutan na licu mjesta, dok iz iskaza oštećene M.M., datog u istražnom postupku, kao i iskaza njenog sina M.F., datog na glavnom pretresu, proizilazi da su oni opisali da se predmetni događaj sa oštećenom odvijao u dva dijela i sa dva različita vojnika. Tako, iz njihovih iskaza proizilazi da se prvi dio događaja odvijao u podrumu i pred podrumom kuće M.H. kada je vojnik, koji je prije toga nožem zaklao L.R., tim istim nožem prijetio oštećenoj da će ubiti nju i njenog maloljetnog sina M., te joj nakon toga oduzeo zlatni nakit koji je imala na sebi. Drugi dio događaja se prema iskazu ovih svjedoka desio kada su im vojnici naredili da se postroje uz jedan zid i kada ju je optuženi udario čizmom u lice. U svjedočenju datom u istrazi dana 13.05.1996. godine oštećena se izjasnila da je optuženi bio u toj postrojbi i da ju je on udario čizmom snažno u lice, ali njega nije vezala za oduzimanje zlatnog nakita. Pri toj izjavi je ostala i na glavnom pretresu. Dakle, slijedeći ovakve njene iskaze ostaje nejasno koji je to zlatni nakit uzeo optuženi Č.E. od oštećene s obzirom da je ona izjavila „Taj isti koji je zaklao R.L. je sa krvavim nožem uhvatio mog sina za kosu, te krenuo da i njega kolje. Ja sam panično počela da skidam minđuše i ostale zlatne predmete davajući mu te predmete da bi ostavio mi sina živog“. Pri tom je sud trebao imati u vidu i iskaz oštećene dat na glavnom pretresu od 22.01.2013. godine kada je, izjavila da joj je optuženi oduzeo zlatni nakit kao i njen iskaz dat na glavnom pretresu 30.11.2009. godine. Tada je oštećena istakla da ostaje kod svog iskaza datog u istrazi od 13.05.1996. godine, a na pitanja postavljena na tom glavnom pretresu, je izjavila da je „prepoznala optuženog kao osobu koja je kritične prilike u S.D. učestvovala u oduzimanju zlatnog nakita od mještana i zlatnih predmeta od nje, a na pitanje tužitelja, da se „sjeća da je optuženi tom prilikom od nje oduzeo zlatnu ogrlicu i drugi nakit“. Ove bitne kontradiktornosti u njenim iskazima sud je trebao razjasniti i dati konkretno obrazloženje za svoje zaključke da iz iskaza oštećene proizilazi da je upravo optuženi od nje opljačkao zlatni nakit. Sud se poziva i na iskaz svjedokinje L.F. dat na glavnom pretresu od 30.11.2009. godine kada je izjavila da se sjeća da je sa M.M. uzela zlatni nakit i dala ga optuženom, te da je upravo optuženi Č.E. ubio L.R.. Međutim, sud ne cijeni njen iskaz iz istrage od 14.05.1996. godine, kada je ona izjavila da je sigurna da je optuženi Č.E. učestvovao u ovom napada i da je kupio zlato i pare od mještana, te okolnost da niti jedan svjedok ne dovodi u vezu optuženog sa ubistvom L.R.. Ovu okolnost je sud trebao razjasniti i dati konkretno obrazloženje za svoje suprotne zaključke. Međutim sud je to propustio učiniti. Sud se poziva i na iskaz svjedoka K.S. koji je, kako navodi sud, u potpunosti potvrdio navode svjedoka M.F., s tim, da se nije mogao izjasniti o identitetu vojnika za koga je svjedok izjavio da je taj vojnik uzeo mld. M.M., stavio mu nož pod grlo prijetio da će ga zaklati tražeći novac od njegove majke. U vezi sa navedenim potrebno je još istaći da je svjedok M.F. opisujući ovaj dio događaja rekao da je isti vojnik koji je ubio L.R. prišao njegovoj majci tražeći od nje pare i zlato, a kada je vidio minđuše u njenim ušima uzeo je njegovog mlađeg brata M., prebacio ga preko koljena, uhvatio za kosu, te držeći krvav nož kojim je ubio L.R. tražio zlato, pa je majka pokušala skinuti minđuše ali joj to nije uspjelo, nakon čega joj je komšinica pomogla da ih skine. Kad je vojnik dobio te minđuše pustio je njegovog brata. Za optuženog Č.E. je rekao da je to vojnik koji je

njegovu majku čizmom udario u lice kad su stajali postrojeni. Dakle, ostaje nejasno kako iz ovakvih iskaza svjedoka na koje se poziva prvostepeni sud proizilazi da je optuženi od oštećene M.M. uzeo zlatni nakit i to ogrlicu, naušnice i veru jer sud, kao što je već rečeno, iskaze ne cijeni na način kako mu nalaže procesni zakon, pa je tako izostalo i obrazloženje u vezi takve ocjene. Tako je, prvostepeni sud postupio suprotno i odredbi člana 351. stav 7. ZKP koja, pored ostalog, propisuje da će sud određeno i potpuno iznijeti koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, dajući pri tom naročito ocjenu vjerodostojnosti proturiječnih dokaza, kojim razlozima se rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja, a naročito pri utvrđivanju da li postoji krivično djelo i krivična odgovornost optuženog. Ne samo da je na opisani način počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 358. stav 1. tačka 11. ZKP, na koju drugostepeni sud, u skladu sa članom 370. stav 1. tačka 1. ZKP pazi i po službenoj dužnosti, pri ispitivanju prvostepene presude povodom žalbe, već postoji sumnja u pravilnost i potpunost utvrđenog činjeničnog stanja, i to u pogledu odlučnih činjenica, a koje se odnose na radnje izvršenja koje se stavljaju na teret optuženom. Potrebno je istaći da je na iste ove okolnosti prvostepenom sudu bilo ukazano i u rješenju ovog suda broj 09 0 K 001445 12 Kž 3 od 09.05.2012. godine.

S obzirom na navedeno ovaj sud je, na osnovu člana 378. stav 1. ZKP, donio rješenje kojim je žalbu branitelja optuženog djelimično uvažio, pobijanu presudu ukinuo i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje. Pošto je prvostepena presuda ukinuta iz navedenih razloga ovaj sud nije bio u prilici da ispituje osnovanost ostalih žalbenih navoda branitelja optuženog.

U ponovnom postupku, prvostepeni sud će otkloniti učinjenu bitnu povredu odredaba krivičnog postupka na koje je ukazano ovim rješenjem, ponoviće ranije izvedene dokaze, a po potrebi izvesti i nove, pa će nakon brižljive i savjesne ocjene svih izvedenih dokaza, a imajući u vidu i ostale žalbene navode branitelja optuženog, moći donijeti pravilnu i na zakonu osnovanu odluku.

Zapisničar
Roić Živana,s.r.

Predsjednik vijeća
Marić Slavko,s.r.